

UDK: 340.1:591.9:061.1

Biblid 1451-3188, 12 (2013)

Год XII, бр. 45–46, стр. 264–274

Извори научни рад

Драгољуб ТОДИЋ¹

ОЧУВАЊЕ ДИВЉЕ ФАУНЕ И ФЛОРЕ У ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ²

ABSTRACT

Firstly, the author highlights the importance of the biodiversity conservation (and of wild fauna and flora) in the context of the assessment of the causes and vulnerabilities of biodiversity on the earth. In addition, it is emphasized the inseparability of the conditions of life on earth from providing the appropriate measures for the conservation and sustainable management of wild flora and fauna. The general framework of European Union (EU) policy in this area is further pointed out, based on consideration of the provisions of relevant policy documents of the organization. In a separate part of the paper an overview is given of international global and regional treaties where the EU has a status of the member (Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals, Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, Convention on Biological Diversity, United Nations Convention to Combat Desertification, Convention on International Trade in Endangered species of Wild Fauna and Flora, etc). The second section presents the most important secondary EU legislation related to the conservation of wild fauna and flora (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, Directive 2009/147/EC on the conservation of wild birds, Council Regulation No 338/97 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein and Council Directive 1999/22/EC relating to the keeping of wild animals in zoos). Then the paper points out the importance of using appropriate measures to protect biodiversity in the Republic of Serbia, and provides estimates of the level of compliance of national legislation with EU regulations.

¹ Проф. др Драгољуб Тодић, Институт за међународну политику и привреду. Електронска адреса аутора: d.todic@diplomacy.bg.ac.rs.

² Рад је реализован у оквиру научног пројекта „Србија у савременим међународним односима: Стратешки правци развоја и учвршћивања положаја Србије у међународним интегративним процесима – спољнополитички, међународни економски, правни и безбедносни аспекти”, Министарства просвете и науке Владе Републике Србије, евиденциони број 179029, за период 2011–2014. године.

Key words: wild fauna and flora, biodiversity, migratory species, habitat conservation, trade of wild flora and fauna, the environment, international treaties, secondary legislation of the EU, Serbia.

1) СВРХА

Значај примене различитих инструмената заштите и одрживог управљања дивљом флором и фауном произилази из укупног значаја који биодиверзитет има за одвијање живота на земљи. У литератури се обично наглашава став да биодиверзитет обезбеђује велики број добара и услуга које одржавају живот човека на Земљи. Човекове потребе за деловима природе су изузетно велике и непредвидиве. Притом се указује на неке „производе и услуге” које обезбеђује постојање биодиверзитета а које укључују: обезбеђење хране, горива и влакана, обезбеђење материјала за градњу, чишћење ваздуха и воде, детоксикацију и распадање отпада, стабилизацију и регулисање процеса у вези са стањем климе на Земљи, обуздавање поплава, суша, екстремних температура, снаге ветра, производњу и обнављање плодности земљишта, опрашивање биљака, укључујући и усеве, контролу штеточина и болести, одржавање генетичких ресурса као кључног елемента за различитост усева и гајење биљака и животиња, обезбеђивање компоненти за лекове, медицину и друге производе, затим културне и естетске вредности биодиверзитета, итд. Груписање разлога због којих се биодиверзитет сматра значајним упућује на неколико аспеката расправе: глобални, научни, економски, етички, естетски, итд. Сви наведени разлози се међусобно преплићу и надопуњују тако да поделу треба схватити само условно. Тако, на пример, чисто научни разлози у једној фази постају (или могу да постану) економски или глобални разлози. Или, пак, јасно је да чисто естетски разлози очувања дивље фауне и флоре могу имати или имају потпуно економске аспекте, итд.

Процењује се да су тенденције у вези са постојећим стањем биодиверзитета на Земљи забрињавајуће. Притом се најчешће мисли на изумирање појединих врста дивљих животиња. Пад у броју неких харизматских животиња као што су панде, тигрови, слонов, китови и различите врсте птица скренуо је изузетно велику пажњу светске јавности на питање врста које су у опасности. Тренутно документована стопа изумирања је око сто пута већа од стопе која се утврђује према фосилним записима, а процењује се да ће она у наредним деценијама расти у распону од хиљаду до десет хиљада пута. Иако је до сада процењен статус мање од 10% укупног броја врста дивље фауне и флоре, већ је идентификовано преко 16 хиљада врста које су угрожене изумирањем.

II) МЕРЕ ЕУ

Прописи ЕУ у области очувања дивље фауне и флоре обухватају укупно 59 аката различитог карактера. Најзначајнијим се могу сматрати неколико међународних уговара и неколико секундарних прописа, о чему ће касније бити више речи. Посебна група прописа која се непосредно односи на поједина питања од значаја за заштиту животиња обухвата 22 акта. Основни елементи политике ЕУ у области очувања дивље фауне и флоре установљени су одредбама кључних стратешких докумената ове организације као што су: Стратегија ЕУ у области биодиверзитета до 2020. године, VI акциони програм у области животне средине, тематске стратегије усвојене на основу VI акционог програма (а нарочито оне које се односе на одрживо коришћење и управљање природним ресурсима, заштиту земљишта, морску средину, превенцију стварања отпада и рециклажу, итд).

Елементи политике ЕУ у области заштите природе и биодиверзитета дефинисани VI акционим програмом засновани су на тзв. приступу са више колосека. Ово обухвата неколико сегмената: развој мреже NATURA 2000, развој пројеката у оквиру LIFE програма, развој легислативе у области животне средине, а нарочито у области заштите вода и водних ресурса, смањивање загађивања ваздуха, закисељавања и еутрофикације, примена процене утицаја пројеката, планова и програма коришћења земљишта, развој одговарајуће политике у пољопривредном сектору, ревизија заједничке политике у области рибарства и развој одговарајућих механизма у области управљања обалним подручјима. Упоредо са овим, један од циљева политике ЕУ односи се на настојање да се постигне што потпуније интегрисање захтева за заштиту природе у одговарајуће политике ЕУ у другим областима, међу којима су најзначајније пољопривреда, транспорт, регионални и рурални развој, итд. Сложеност система мера у области заштите биодиверзитета произилази из циљева Заједнице који обухватају следеће: заустављање даљег уништавања биодиверзитета, заштиту и обнављање природе и биодиверзитета спречавањем уништавања; спречавање, обнову и одрживо коришћење морске средине, обала и мочвара као и подручја са значајним предеоним вредностима и осетљивих подручја; очување врста и станишта са посебним циљем спречавања уситњавања станишта; промоцију одрживог коришћења земљишта са нарочитим нагласком на спречавање ерозије, загађивања и дезертификације.

III) САДРЖАЈ

Садржај мера очувања дивље фауне и флоре прописан је међународним уговорима у којима ЕУ има статус члана и секундарним прописима ЕУ.

Међународни уговори у области заштите дивље фауне и флоре

Место које међународни уговори имају у правном систему Европске уније (ЕУ) одређено је релевантним одредбама Лисабонског уговора. Чланом 216. Уговора о функционисању ЕУ предвиђено је да „Унија може закључити споразум с једном или више трећих земаља или међународних организација ако тако предвиђају Уговори, или ако је склапање споразума потребно ради постизања циљева Уговора, у оквиру политика Уније, или ако је то предвиђено неким правно обавезујућим актом Уније или би могло утицати на заједничка правила или променити њихово подручје примене.“ Чланство ЕУ у међународним уговорима у области заштите дивље фауне и флоре обухвата значајан број међународних уговора у области животне средине међу којима посебан значај имају следећи: Конвенција о очувању миграторних врста дивљих животиња, Конвенција о заштити европске дивљачи и природних станишта, Конвенција о очувању биодиверзитета, Конвенција о спречавању ширења пустиња, Конвенција о међународној трговини угроженим врстама дивље фауне и флоре (CITES), Конвенција о заштити Алпа, итд. Овоме би у детаљнијој анализи требало додати и међународне уговоре који регулишу област заштите животиња, а који су закључени у оквиру Савета Европе (Европска конвенција о заштити животиња које се узгајају на пољопривредним газдинствима, Европска конвенција о заштити животиња за клање, Европска конвенција о заштити кичмењака који се користе у експерименталне и друге научне сврхе, Европска конвенција о заштити животиња за време међународног транспорта. а) Конвенција о очувању миграторних врста дивљих животиња (Бон, 1979) има за циљ очување миграторних животиња због њиховог еколошког, генетичког, научног, рекреативног, културног, образовног, економског итд. значаја. Државе чланице Конвенције обавезале су се да ће, *inter alia*, настојати да унапређују и подржавају истраживања у вези са миграторним врстама; да ће настојати да обезбеде хитну заштиту миграторних врста које су набројане у Додатку I и да ће настојати да закључују споразуме за очување и газдовање миграторним врстама набројаним у Додатку II. Посебно се дефинишу обавезе „државе ареала” у погледу неке миграторне врсте која је наведена у Додатку II, а посебно модалитети међусобног споразумевања држава чланица у погледу врста које су наведене у Додатку II. б) Основна решења из Конвенције о заштити европске дивљачи и природних станишта (Берн, 1979) усмерена су у правцу очувања дивље флоре и фауне и њихове природне средине, а нарочито оних врста и станишта чије очување захтева сарадњу више држава. Разрађују се мере заштите станишта и мере заштите врста. У вези са поменутиим мерама у анексима уз Конвенцију се даје списак врста дивље флоре које уживају

посебну заштиту од брања, скупљања, чупања, присвајања и продаје (Анекс 1); врста дивље фауне које су посебно заштићене од: намерног заробљавања, држања и убијања, намерног оштећивања или уништавања места за размножавање и одмор, намерног узнемиравања нарочито током периода размножавања, подизања младих и хибернације, намерног узнемиравања и узимања јаја од дивљачи, поседовања појединих животиња (живих или мртвих) или интерне трговине истима (Анекс 2), као и врсте дивље фауне које уживају заштиту од претеране експлоатације путем примене административних и законодавних мера као што су: ловостај, привремене или локалне забране и кроз регулисање продаје, држања за продају, транспорта за продају или понуде за продају живих или мртвих дивљих животиња (Анекс 3). в) Конвенција о биолошком диверзитету (Рио де Жанеиро, 1992) утврђује три основна циља: очување биодиверзитета, одрживо коришћење компонената биодиверзитета и расподелу користи која проистиче из комерцијалног и другог коришћења генетичких ресурса на фер и једнак начин. По први пут су у међународном уговору прихваћена два фундаментална становишта и принципа и то да је очување биолошког диверзитета „заједничка брига човечанства“ (*a common concern of humankind*) и да се очување биолошког диверзитета треба посматрати као интегрални део развојних процеса. Конвенција се односи на све екосистеме, врсте и генетске ресурсе. Обавезе и права се односе на следећа питања: мере и подстицаји за очување и одрживо коришћење биолошке разноврсности, регулисани приступ генетским ресурсима, приступ одговарајућим технологијама, укључујући и биотехнологије, трансфер биотехнологија, научна и техничка сарадња, процена утицаја на животну средину, образовање и јавна свест, финансијски ресурси и питања, национално извештавање о напорима ради примене обавеза из Конвенције, итд. г) Конвенција УН о борби против дезертификације у земљама са тешком сушом и/или дезертификацијом, посебно у Арфици (Парис, 1994) има за циљ спречавање дезертификације, ублажавање последица суше и усвајање дугорочне интегралне стратегије за захваћене регионе која се односи на повећање продуктивности земљишта, обнављање, очување, одрживо и рационално коришћење земљишних и водених ресурса. д) Конвенција о међународном промету угроженим врстама дивље фауне и флоре – CITES (Вашингтон, 1973) има за циљ јачање међународне заштите угрожених врста ограничавањем њихове трговине и обезбеђивањем услова да комерцијална експлоатација врста које нису тренутно у опасности не доведе до угрожавања, обезбеђујући одржавање одрживе трговине и економске користи нарочито за земље извознице. Контролни механизми утврђени CITES конвенцијом се односе на одређене врсте и примерке животиња и биљака које су разврстане у три категорије (прилози уз Конвенцију): Прилог I – све врсте којима прети

опасност од истребљења, које погађа или би могла да погоди трговина; Прилог II – све врсте којима сада не мора да прети опасност, али којима би могло запрети истребљење, уколико трговина такве врсте не би била подвргнута строгим прописима, како би се избегло искоришћавање које је неспојиво са њиховим опстанком; и Прилог III – све врсте које поједине државе изједначавају са онима које подлежу прописима у оквиру њихове јурисдикције, у циљу спречавања или ограничавања експлоатације и за које је потребна сарадња других држава у контроли трговине.

Секундарни прописи ЕУ у области заштите дивље фауне и флоре

Од секундарних извора права овде се указује на три директиве и две уредбе: Директиву 92/43/ЕЕЦ о очувању природних станишта дивље фауне и флоре, Директиву 2009/147/ЕЗ о очувању дивљих птица и Директиву Савета 1999/22/ЕЗ која се односи на држање дивљих животиња у зоолошким вртovima, Уредбу Савета (ЕЦ) о заштити врста дивље фауне и флоре регулисањем њихове трговине, односно Уредбу Комисије (ЕЗ) 865/2006 којом се утврђују детаљна правила спровођења Уредбе Савета (ЕЗ) 338/97. а) Директива Савета 92/43/ЕЕЦ од 21. маја 1992. године о очувању природних станишта дивље фауне и флоре има за циљ одржавање биодиверзитета кроз очување природних станишта и дивље флоре и фауне на територији држава чланица ЕУ, унапређење одржавања биодиверзитета у државама чланицама кроз дефинисање заједничких оквира за очување дивље фауне и флоре као и станишта од интереса за ЕУ. Зато се оснива европска еколошка мрежа позната као „Натура 2000” која укључује „специјална подручја очувања” одређена од стране држава чланица у складу са одредбама ове директиве, односно, у складу са одредбама Директиве 79/409/ЦЕ која се односи на очување дивљих птица. Заједно са пет припадајућих анекса, ова директива прецизира поједина питања релевантна за јасније испуњавање основних обавеза. Тако се Анексом 1. одређују врсте природних станишта од интереса за Заједницу чије очување захтева именовање специјалних подручја очувања; Анексом 2. се одређују животињске и биљне врсте од интереса за Заједницу чије очување захтева именовање специјалних подручја заштите; Анексом 3. се дефинишу критеријуми за избор локација квалификованих за идентификовање, као локације значајне за Заједницу и одређивање специјалних подручја заштите; Анекс 4. садржи списак животињских и биљних врста од интереса за Заједницу, а које захтевају нарочито стриктну заштиту; Анекс 5. одређује животињске и биљне врсте од интереса за Заједницу чије узимање у дивљини и експлоатација могу бити предмет мера управљања; Анекс 6. набраја забрањене методе и средства заробљавања или

убијања извесних животињских и биљних врста и начине транспорта. б) Директивом Савета 2009/149/ЕЗ о очувању дивљих птица настоји се обезбедити заштита свих врста птица које живе у дивљини унутар европске територије држава чланица, укључујући притом и јаја ових птица, њихова гнезда и станишта као и њихову експлоатацију. Државе чланице су у обавези да предузму потребне мере ради одржавања популације врста на нивоу који одговара еколошким, научним и културним потребама, а узимајући у обзир економске и рекреативне потребе, или ради прилагођавања популације ових врста том нивоу. То подразумева да државе чланице имају обавезу да предузимају мере ради чувања, одржавања и обнављања диверзитета и станишта за све врсте птица на које се односи члан 1. укључујући и установљивање заштићених подручја, управљање у складу са еколошким потребама станишта унутар и ван заштићене зоне, обнављање уништених биотопа и стварање биотопа. Специјалне мере заштите за неке врсте птица одређене су у Анексу 1. уз ову директиву укључујући и миграторне врсте. Посебна пажња се посвећује заштити мочвара, а заштићена подручја, заједно са посебним подручјима за очување у складу са „Хабитат“ Директивом 92/43/ЕЕЦ чине „Натура 2000“ – европску мрежу заштићених еколошких подручја. Директивом се установљава општа шема за заштиту свих врста птица што подразумева забрану намерног убијања или заробљавања било којом методом свих врста птица које су обухваћене Директивом; затим забрана уништавања, оштећења, сакупљања или померања њихових гнезда или јаја; намерно узнемиравање; задржавање, итд. Такође, забрањени су продаја, транспорт ради продаје, задржавање ради продаје, нуђење за продају живих или мртвих птица или било којег дела птице или било којег производа од птица, итд. Државе чланице имају и обавезу да унапређују истраживања ради унапређивања управљања, заштите и мудре експлоатације појединих врста дивљих птица у складу са одредбом Члана 10, односно Анекса В. в) Уредба Савета (ЕЦ) 338/97 о заштити врста дивље фауне и флоре регулисањем њихове трговине се примењује у сагласности са циљевима, принципима и одредбама Конвенције о међународној трговини угроженим врстама дивље флоре и фауне (ЦИТЕС). Све врсте на које се односи ово правило су набројане у четири анекса. Уредбом се утврђују заједнички услови за издавање, употребу и представљање докумената који се односе на увоз у Заједницу и извоз, или реекспорт из Заједнице врста које су обухваћене Уредбом и ови документи су важећи у целој Заједници. Такође, утврђују се заједнички услови за продају или било коју другу комерцијалну трансакцију примерцима врста наведених у Анексу А. Што се тиче увоза одређених примерака врста које су

у питању, Уредбом је регулисано да су оне предмет издавања увозних дозвола надлежних управних власти држава чланица. Заједница може у било које време да заведе опште увозне рестрикције или рестрикције за само одређене државе порекла. За извоз или реекспорт се од стране управних власти држава чланица где се налазе локације врста које су у питању, такође издају дозволе и врше неопходне контроле. г) Директива Савета 1999/22/ЕЦ од 29. марта 1999. године која се односи на држање дивљих животиња у зоолошким вртovima има за циљ да се утврде минимални стандарди за држање и бригу о животињама у зоолошким вртovima, као и да се ојача улога зоолошких вртова у очувању биодиверзитета. Притом се полази од процене да се многе животиње у европским зоолошким вртovima држе у неприхватљивим условима. Директива утврђује обавезу држава чланица у погледу предузимања мера за издавање дозвола и инспекцију зоолошких вртова у оквиру Заједнице. Такође, државе чланице обезбеђују да сви зоолошки вртови спроводе одређене мере очувања, као што су: вођење регистра зоолошких вртова, спречавање бекства неких животиња, држање животиња на начин који задовољава њихове биолошке потребе (укључујући и програм ветеринарске заштите), унапређивање јавног образовања и свести о очувању биодиверзитета, учешће у истраживању и размена информација о очувању врста, итд.

IV) ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ

Конвенција о заштити европске дивљачи и природних станишта (Берн, 1979) ступила је на снагу 1. јуна 1982. године.

Конвенција о очувању миграторних врста дивљих животиња (Бон, 1979) ступила је на снагу 1. новембра 1983. године.

Конвенција о биолошком диверзитету (Рио де Жанеиро, 1992) ступила је на снагу 29. децембра 1993. године.

Конвенција УН о борби против десертификације у земљама са тешком сушом и/или десертификацијом, посебно у Арфици (Парис, 1994) ступила је на снагу 26. децембра 1996. године.

Конвенција о међународном промету угроженим врстама дивље фауне и флоре (Вашингтон, 1973) ступила је на снагу 1. јула 1975. године.

Директива 92/43/ЕЕС о очувању природних станишта и дивље фауне и флоре је усвојена 21. маја 1992. године, а државама је био остављен рок од две године да донесу потребне националне прописе.

Директива 2009/147/ЕС о очувању дивљих птица је донета 30. новембра 2009. године, а ступила је на снагу, у складу са чланом 19, 15. фебруара 2010. године.

Уредба Савета (ЕЦ) 338/97 о заштити врста дивље фауне и флоре регулисањем њихове трговине је ступила на снагу даном објављивања у службеном листу ЕЗ, а примењује се од 1. јуна 1997. године.

Директива Савета 1999/22/ЕЦ која се односи на држање дивљих животиња у зоолошким вртovima је ступила на снагу датумом објављивања у службеном листу ЕЗ, тј. 9.4.1999. године.

V) ИЗВОРИ

- Vid Vukasović, Dragoljub Todić, *Environmental Law in Serbia*, Kluwer Law International BV, The Netherlands, 2012. pp. 271–305.
- Владимир Стевановић, Војислав Васић, (урс) *Биодиверзитет Југославије: са прегледом врста од међународног значаја*, Биолошки факултет, Београд, 1995.
- *Global Environment Outlook, GEO 4, Environment for development*, UNEP, 2007.
- Драгољуб Тодић, *Водичи кроз ЕУ политике – Животна средина*, Европски покрет у Србији, Београд, 2011. стр. 249–270.
- Драгољуб Тодић, „Стратегија Европске уније о одрживом коришћењу природних ресурса,” *Европско законодавство*, бр. 29–30. 2009. Београд, стр. 104–113.
- Dragoljub Todić, Duško Dimitrijević, “Priority goals in international co-operation of the Republic of Serbia in the field of environment and sustainable development,” *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economy*, Springer. 2013. DOI: 10.1007/s10784-013-9207-4
- Commission Regulation (EC) No 865/2006 of 4 May 2006 laying down detailed rules concerning the implementation of Council Regulation (EC) No 338/97 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein (*OJ L 166*, 19.6.2006, pp. 1–69)
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the regions, Our life insurance, our natural capital: an EU biodiversity strategy to 2020, European Commission, COM(2011) 244 final, Brussels, 3.5.2011.
- Council Decision 82/72/EEC of 3 December 1981 concerning the conclusion of the Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats (*OJ L 038*, 10/02/1982, pp. 1–2.)
- Council Decision 82/461/EEC of 24 June 1982 on the conclusion of the Convention on the conservation of migratory species of wild animals (*OJ L 210*, 19/07/1982, pp. 10–22.)
- Council Decision 93/626/EEC of 25 October 1993 concerning the conclusion of the Convention on Biological Diversity (*OJ L 309*, 13/12/1993, pp. 1–20.)
- Council Decision 98/216/EC of 9 March 1998 on the conclusion, on behalf of the European Community, of the United Nations Convention to combat desertification in countries seriously affected by drought and/or desertification, particularly in Africa (*OJ L 083*, 19/03/1998, pp. 1–2.)

- Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (*OJ L 206*, 22.7.1992, pp. 7–50)
- Council Directive 1999/22/EC of 29 March 1999 relating to the keeping of wild animals in zoos (*OJ L 94*, 9.4.1999, pp. 24–26)
- Council Regulation (EC) No 338/97 of 9 December 1996 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein (*OJ L 61*, 3.3.1997, pp. 1–69)
- Decision No 1600/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 22 July 2002 laying down the Sixth Community Environment Action Programme (*OJ L 242*, 10.09.2002, pp. 1–15).
- Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds (*OJ L 20*, 26.1.2010, pp. 7–25)
- *EU 2010 Biodiversity Baseline*, EEA Technical report No 12/2010, EEA, Copenhagen, 2010.
- „Извештај о напретку Србије за 2012. годину који прати саопштење Комисије упућено Европском парламенту и Савету, Стратегија проширења и кључни изазови за 2012–2013. годину”, Европска комисија, SEC (2012) 333, Брисел, 10.10.2012.
- “Living well, within the limits of our planet”, Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council on a General Union Environment Action Programme to 2020 European Commission, COM(2012) 710 final, Brussels, 29.11.2012. http://ec.europa.eu/environment/newprg/pdf/7EAP_Proposal/en.pdf. (19.8.2013).
- *Национални програм за усвајање правних тековина Европске уније (2013–2016)*, Канцеларија за европске интеграције, Београд, фебруар 2013.

VI) ЗНАЧАЈ ЗА СРБИЈУ

У расправама о значају очувања дивље фауне и флоре, односно биодиверзитета за државе југоисточне Европе обично се, најчешће, указује на чињеницу да су ове државе (нарочито неке од њих укључујући и РС) изузетно богате биодиверзитетом. У том смислу је и значај ових питања за РС детерминисан њеним циљевима да постане чланица ЕУ, достигнутим нивоом развоја стратешких и законодавних оквира у овој области као и достигнутим нивоом већ остварене међународне сарадње у овој области. Чланство РС у међународним уговорима којима се регулише очување дивље фауне и флоре преклапа се са чланством држава ЕУ у овим међународним уговорима. Шири је списак прописа којима се регулише очување дивље фауне и флоре, или који могу бити релевантни за ова питања. Поред општих прописа у области животне средине или од значаја за област животне средине („Закон о заштити животне средине”, *Сл. гл. РС*, бр. 135/04 и 36/09, „Закон о процени утицаја на животну средину”, *Сл. гл. РС*, бр. 135/2004, 36/2009, „Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину”, *Сл. гл. РС*, бр. 135/04, 88/10, „Закон о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године”, *Сл.гл. РС*, бр. 88/10, „Закон о приступу информацијама од

јавног значаја”, *Сл. гл. РС*, бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009, итд), неколико посебних закона детаљније уређује поједина питања од значаја за очување дивље фауне и флоре и природу у целини („Закон о заштити природе”, *Сл. гл. РС*, бр. 36/09, 88/10, 91/10, „Закон о одрживом коришћењу рибљег фонда”, *Сл. гл. РС*, бр. 36/09, „Закон о дивљачи и ловству”, *Сл. гл. РС*, бр.18/10, „Закон о шумама”, *Сл. гл. РС*, бр. 30/10, итд). „Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива” (*Сл. гл. РС*, бр. 5/10) „проглашавају се дивље врсте биљака, животиња и гљива ради очувања биолошке разноврсности, природног генофонда, односно врсте које имају посебан значај са еколошког, екосистемског, биогеографског, научног, здравственог, економског и другог аспекта за Републику Србију, као строго заштићене дивље врсте или заштићене дивље врсте и утврђују се мере заштите заштићених врста и њихових станишта.“ (чл. 1). У последњем извештају Европске комисије се констатује да се „незнатан напредак може ... забележити у области заштите природе. ... Организација рада заинтересованих страна NATURA 2000 је објашњена и пилот планови управљања изабраним заштићеним подручјима су припремљени. Први сертификати о увозу и извозу на основу Конвенције о међународном промету угрожених врста (CITES) издати су и започето је издавање дозвола за зоолошке вртове у складу са одредбама ЕУ Директиве о зоолошким вртovima. Међутим, административни капацитети у вези са заштићеним подручјима су недовољни. Учесће НВО у напорима заштите националних природних добара још увек недостају.“ Процењује се да је Законом о заштити природе извршено делимично усаглашавање са Директивом 92/43/ЕЕЗ, Директивом 79/409/ЕЕЗ, Директивом 1999/22/ЕЗ и Директивом 83/129/ЕЕЗ (измењена Директивом 85/444/ЕЕЗ и Директивом 89/370/ЕЕЗ), Уредбом 3254/91/ЕЕЗ, Уредбом 338/97/ЕЗ и Уредбом 348/81/ЕЕЗ, а потпуно усаглашавање ће бити уређено доношењем подзаконских аката. Усвојени су подзаконски акти којима се у потпуности преноси Уредба Савета 865/2006/ЕЗ о имплементацији Конвенције о међународној трговини дивљом флором и фауном и Уредба Савета 359/2009/ЕЗ о обустави уношења одређених врста дивље флоре и фауне и Уредба Савета 407/2009/ЕЗ. Директива о птицама (2009/147/ЕЕЗ) „потпуно је транспонована кроз Измене и допуне Закона о заштити природе.“